

Жанна ЛАВРЕНТЬЄВА, головний спеціаліст експертної групи з питань рівня життя та соціальних стандартів Міністерства соціальної політики України

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ІНДЕКСАЦІЇ В ГРУДНІ 2018 РОКУ

Акценти статті:

- обчислення ІСЦ для проведення індексації доходів у грудні виходячи з нового прожиткового мінімуму (далі – ПМ) для працездатних осіб;
- роз'яснення щодо індексації зарплати різних категорій працівників;
- нюанси індексації стипендій;
- індексація зарплати новоприйнятих працівників.

Нормативне регулювання проведення індексації грошових доходів

Порядок проведення індексації грошових доходів населення затверджено постановою КМУ від 17.07.03 р. № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Індексація нараховується в разі, якщо величина ІСЦ, обчисленого наростаючим підсумком, перевищить поріг індексації, установлений у розмірі 103 %.

Індексації підлягають грошові доходи в межах ПМ, установленого для працездатних осіб. Розміри ПМ на 2018 рік визначено ст. 7 Закону від 07.12.17 р. № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік».

Розмір ПМ для працездатних осіб з **1 грудня** становить **1 921 грн**.

У разі підвищення тарифних ставок (окладів) значення ІСЦ у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1, або 100 %.

Обчислення ІСЦ для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, що настає за місяцем підвищення грошових доходів населення.

Сума індексації в місяці підвищення тарифних ставок (окладів) не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу.

Якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суми індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, то сума індексації в цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і дорівнює різниці між сумою індексації та розміром підвищення доходу.

У разі зростання зарплати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення зарплати. Якщо відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), то в місяці підвищення враховуються всі складові зарплати, які не мають разового характеру.

Сума індексації визначається як результат множення доходу, що підлягає індексації, на величину приросту споживчих цін, поділений на 100.

Обчислені суми індексації в грудні

Для проведення в грудні 2018 року індексації грошових доходів слід застосовувати індекси, наведені в таблиці:

Базові місяці	Приріст ІСЦ для проведення індексації у 2018 році, %		Сума (ПМ для працевдатних осіб*)
	листопад	грудень	
1	2	3	4
2016 рік			
Січень	33,3	33,3	639,69
Лютий	33,8	33,8	649,3
Березень	32,6	32,6	626,25
Квітень	28,1	28,1	539,8
Травень	28,0	28,0	537,88
Червень	28,2	28,2	541,72
Липень	28,3	28,3	543,64
Серпень	28,8	28,8	553,25
Вересень	26,6	26,6	510,99
Жовтень	23,0	23,0	441,83
Листопад	21,0	21,0	403,41
Грудень	19,8	19,8	380,36
2017 рік			
Січень	18,5	18,5	355,39
Лютий	15,2	19,5	374,6

Індексація зарплати працівників за ЄТС

У листопаді 2018 року настало право на індексацію зарплати працівників, у яких посадові оклади востаннє підвищувались у січні 2018 року. Індекс склав 4,0 %, а сума індексації – 73,64 грн. (1 841 грн. x 4,0 %). На цей індекс має індексуватися і зарплата за грудень 2018 року.

Звертаємо увагу, що з грудня 2018 року розмір ПМ для працевдатних осіб становить 1 921 грн. Отже, сума індексації становитиме 76,84 грн. (1 921 грн. x 4 %).

На яку суму індексації в грудні 2018 року мають право працівники 1–2-го тарифних розрядів (далі – т. р.) ЄТС?

Працівникам 1-го т. р. за ЄТС посадовий оклад у січні 2018 року підвищено з 1 600 грн. до 1 762 грн., або на 162 грн. Сума індексації, що мала виплачуватись у цьому місяці, дорівнювала 179,72 грн. (1 762 грн. x 10,2 : 100). Оскільки сума підвищення посадового окладу не перевищила суми індексації, сума індексації зменшилася на суму підвищення посадового окладу:

$$179,72 \text{ грн.} - 162,00 \text{ грн.} = 17,72 \text{ грн.}$$

1	2	3	4
Березень	15,3	15,3	293,91
Квітень	14,3	14,3	274,7
Травень	10,7	14,8	284,31
Червень	11,1	11,1	213,23
Липень	10,9	10,9	209,39
Серпень	11,0	11,0	211,31
Вересень	6,7	10,7	205,55
Жовтень	7,5	7,5	144,08
Листопад	6,6	6,6	126,79
Грудень	3,5	7,3	140,23
2018 рік			
Січень	4,0	4,0	76,84
Лютий	3,1	3,1	59,55
Березень	–	3,7	71,08
Квітень – червень	–	–	–
Липень	–	3,6	69,16
Серпень	–	3,6	69,16
Вересень – грудень	–	–	–

* 1 921 грн. x ІСЦ : 100.

У працівників 2-го т. р. за ЄТС посадовий оклад у січні 2018 року підвищився з 1 744 грн. до 1 921 грн., або на 177 грн. Сума індексації, що мала виплачуватись у цьому місяці, дорівнювала 179,72 грн. (1 762 грн. x 10,2 : 100). Сума підвищення посадового окладу не перевищила суми індексації, що мала виплачуватись у січні 2018 року:

$$179,72 \text{ грн.} - 177,00 \text{ грн.} = 2,72 \text{ грн.}$$

Ці суми індексації (17,72 та 2,72 грн.) виплачувались таким працівникам до листопада 2018 року. У листопаді знову виникло право на індексацію зарплати цим працівникам – 73,64 грн. (1 841 грн. x 4 %). У грудні сума індексації становитиме 76,84 грн. (1 921 грн. x 4 %).

Отже, працівники 1-го та 2-го т. р. за ЄТС отримають такі суми індексації:

- 1-й т. р. – 94,56 грн. (17,72 грн. + 76,84 грн.);
- 2-й т. р. – 79,56 грн. (2,72 грн. + 76,84 грн.).

У такому разі загальний дохід становитиме:

- 1-й т. р. – 3 723 грн. (1 762,00 грн. + 17,72 грн. + 76,84 грн. + 1 866,44 грн.);
- 2-й т. р. – 3 723 грн. (1 921,00 грн. + 2,72 грн. + 76,84 грн. + 1 722,44 грн.).

? Чи підлягає індексації зарплата працівника, якому підвищено тарифний розряд (з 3-го т. р. на 6-й т. р. ЄТС), унаслідок чого підвищився посадовий оклад?

Посадові оклади працівників, оплата праці яких здійснюється за ЄТС, востаннє підвищувались у січні 2018 року.

Зверніть увагу, що в запитанні йдеться про підвищення саме тарифного розряду, а вже як наслідок зріс посадовий оклад працівника, який на законодавчому рівні підвищувався в січні 2018 року.

З метою індексації зарплати орієнтуємося на законодавче підвищення посадових окладів за ЄТС, тобто січень 2018 року. У грудні 2018 року працівник має отримати суму індексації в розмірі 76,84 грн. (1 921 грн. x 4,0 %).

Індексація зарплати держслужбовців

У січні 2018 року відбулося підвищення посадових окладів держслужбовців, працівників патронатної служби, працівників з обслуговування (постанова КМУ від 25.01.18 р. № 24).

У грудні 2018 року для цієї категорії працівників сума індексації становитиме 76,84 грн. (1 921 грн. x 4,0 %).

? Із 01.09.18 р. держслужбовця переведено з посади головного спеціаліста на посаду начальника відділу. Чи нараховується в такому разі індексація?

У п. 10² Порядку № 1078 визначено, що ІСЦ для працівників, переведених на іншу роботу в цій самій установі, розраховуються з місяця, що настає за місяцем підвищення ставки (окладу) за посадою, яку обіймає працівник.

Оскільки посадовий оклад за посадою начальника відділу також підвищувався в січні 2018 року, то в грудні 2018 року працівник має право на індексацію в розмірі 76,84 грн. (1 921 грн. x 4,0 %).

Індексація зарплати голів місцевих держадміністрацій та їх заступників

04.10.18 р. набула чинності постанова КМУ від 12.09.18 р. № 784, якою внесено зміни до поста-

нови КМУ від 20.04.16 р. № 304, зокрема підвищено посадові оклади голів місцевих держадміністрацій та їх заступників.

Відповідно до п. 5 Порядку № 1078 у разі підвищення тарифних ставок (окладів) значення ІСЦ у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1, або 100 %. Обчислення ІСЦ для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, що настає за місяцем підвищення грошових доходів.

Оскільки посадові оклади голів місцевих держадміністрацій підвищено в жовтні 2018 року, то цей місяць вважається «базовим» і право на індексацію в грудні 2018 року для них не настало.

З наступного місяця, тобто з листопада 2018 року, почалося обчислення ІСЦ для проведення подальшої індексації. Право на індексацію настане, коли ІСЦ, розрахований наростаючим підсумком, перевищить поріг індексації (103 %).

Індексація стипендій

Востаннє розміри академічних та соціальних стипендій підвищувались у листопаді 2017 року (постанова КМУ від 01.11.17 р. № 918).

Отже, листопад 2017 року вважається «базовим» місяцем для проведення індексації стипендій. Із грудня 2017 року почався розрахунок ІСЦ для проведення подальшої індексації (п. 5 Порядку № 1078).

Право на індексацію стипендій – як академічних, так і соціальних – настало в квітні 2018 року на індекс 3,4 %. На цей індекс індексували також розмір стипендії за травень – жовтень 2018 року.

У листопаді – грудні 2018 року індекс для проведення індексації стипендій становив 6,6 % (за умови, що стипендіат з листопада 2017 року не втрачав права на стипендію).

Приклад 1

Учня зараховано на навчання у вересні 2017 року. З листопада 2017 року розмір стипендії підвищено до 490 грн., цей місяць став «базовим». З вересня 2017 року учень не втрачав права на стипендію.

Отже, у грудні 2018 року стипендію учня слід індексувати на 6,6 %. Сума індексації становитиме 32,34 грн. (490 грн. x 6,6 %).

Приклад 2

Студента ЗВО із числа дітей-сиріт зараховано на навчання у вересні 2017 року, і йому призначено соціальну стипендію. З листопада 2017 року розмір стипендії підвищено до 2 360 грн. Цей місяць став «базовим». З вересня 2017 року студент не втрачав права на стипендію.

У грудні 2018 року стипендія індексується на 6,6 %. Сума індексації становить 126,79 грн. (1 921 грн. x 6,6 %).

Нагадаємо, що стипендії індексують у межах ПМ для працевздатних осіб (з 01.12.18 р. – 1 921 грн.).

Якщо студенту призначено стипендію Президента

Приклад 3

Студент 2-го курсу ЗВО III–IV рівнів акредитації отримував з 1 листопада 2017 року академічну стипендію в розмірі 1 300 грн., і цей місяць став «базовим». З червня 2018 року йому було призначено стипендію Президента України розміром 2 720 грн. Чи змінюється в такому разі «базовий» місяць?

Пунктом 10¹ Порядку № 1078 визначено, що в разі збільшення учням і студентам за результатами семестрового контролю розміру ординарної (звичайної) академічної стипендії або соціальної стипендії як таким, що мають 10–12 балів з кожного предмета за 12-бальною шкалою або середній бал успішності «5» за 5-бальною шкалою оцінювання, а також призначення інших академічних стипендій за результатами навчання, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативно-правовими актами (стипендії Президента України, Верховної Ради, КМУ, іменні стипендії), обчислення ІСЦ для індексації стипендії продовжує здійснюватися з місяця призначення розміру ординарної (звичайної) академічної стипендії або соціальної стипендії.

Право на індексацію стипендій настало в квіт-

ні 2018 року на індекс 3,4 %, сума індексації становила 44,20 грн. (1 300 грн. x 3,4 %), на цей індекс індексували і розмір стипендії за травень.

Оскільки в червні 2018 року студенту було призначено стипендію Президента розміром 2 720 грн., то вона продовжує індексуватися на індекс 3,4 %, але в межах ПМ для працевздатних осіб.

Отже, сума індексації за червень становитиме 59,91 грн. (1 762 грн. x 3,4 %).

У липні 2018 року розмір ПМ для працевздатних осіб зріс до 1 841 грн. Отже, і сума індексації становила 62,59 грн. (1 841 x 3,4 %). Ця сума індексації мала нараховуватись у серпні – жовтні.

У листопаді – грудні 2018 року індекс для проведення індексації стипендій склав 6,6 % (за умови, що стипендіат з листопада 2017 року не втрачав права на стипендію).

Таким чином, у листопаді студент мав отримати суму індексації в розмірі 121,51 грн. (1 841 грн. x 6,6 %).

У грудні розмір ПМ для працевздатних осіб становив 1 921 грн., відповідно сума індексації становить 126,79 грн. (1 921 грн. x 6,6 %).

Індексація зарплати новоприйнятих працівників

У п. 10² Порядку № 1078, зокрема, визначено, що обчислення ІСЦ для проведення індексації доходів новоприйнятих працівників здійснюється з місяця, що настає за місяцем підвищення тарифної ставки (окладу) за посадою, яку обіймає працівник.

Приклад 4

Із 01.10.18 р. держслужбовця прийнято на роботу на посаду головного спеціаліста. Чи має він право на індексацію?

Оскільки посадові оклади держслужбовців підвищувалися в січні 2018 року, то в грудні 2018 року працівник має право на індексацію в розмірі 76,84 грн (1 921 грн. x 4,0 %).